Dorica Ungureanu, bibliotecar

CÂTEVA CONSIDERAȚII ETNOFOLCLORICE ASUPRA „CÂNTECULUI BRADULUI" ÎN SATELE COMUNEI LELESE

În satele din comuna Lelese când moare un om tânăr (până în 40 de ani) indiferent că este căsătorit sau necăsătorit trebuie să i se aducă brad.

Încă din prima seară a priveghiului gazda din casa mortului numește doi bărbați (aceștia fiind de obicei rude) care vor merge în ziua înmormântării în pădure ca să aducă bradul.

Tot în acea seară se numesc și femeile care vor merge să îl cânte. Numărul femeilor care îl vor cânta este de obicei fără soț, și sunt femei alese care au voce și care știu bine aceste versuri ale cântecului.

În ziua înmormântării , dis de dimineața cei doi bărbați, având la ei topoare, pleacă undeva departe într-o pădure , acolo unde știu ei că sunt brazi potriviți pentru ceea ce le trebuie lor, aleg unul la care se uită mult ca să fie frumos să aibă cetină pe toate părțile, și care să le placă așa cum spun și versurile din cântec :

„Cetină de brad,/ Ce te-ai doblicit,/ Din codru ai pornit?/ Eu n-aș fi pornit,/ Da' ș-o poruncit/ Un frate jurat/ Ș-ala ș-o mânat/ Doi voinici din sat,/ Cu două topoare,/ Jos să mă doboare./ Nu mă doborâră, Pân mă-nconjurară/ Și-n sus să uitară,/ Dacă le plăce'/ De cetina me'".

După ce l-au ales își fac cruce și se apucă să îl taie. Bradul trebuie să aibă o înălțime de 6 sau 7 metri atât ca să îl poată duce pe umeri.

Odată ce l-au tăiat unul din bărbați îl ține pe umeri iar celălalt îi curăță cetina până la jumătate.

Când au terminat de curățat îl ridică pe umeri și ies cu el din pădure până la margine de drum unde îl așteaptă grupul de femei. Femeile sunt îmbrăcate în port popular pădurenesc doar că poartă cămăși și cojoace negre (de doliu).

Aici bradul este rezemat de un gard sau de un lemn pentru ca femeile să îl poată împodobi. El este împodobit cu ciucuri din lână colorată, pregătiți cu o seară înainte de același grup de femei, cu o batistă și un batic roșu care sunt prinse pe la mijlocul bradului.

După ce l-au terminat de împodobit bărbații îl ridică pe umeri iar femeile se încadrează pe două rânduri, în primul rând fiind cele care știu foarte bine cântecul bradului, se țin de braț și așa pleacă cu bradul spre gospodăria mortului, cântând de răsună toate dealurile și văile.

De la intrare în sat și până la casa mortului bradul este așteptat la porțile caselor de sătenii din sat care îl plâng pe cel adormit.

Ajuns la casa mortului bradul este ridicat în curtea casei pe streșina de la grajd sau de la altă construcție din curte, unde este lăsat până după terminarea slujbei de înmormântare.

La orele amiezii femeile din grup se strâng din nou formând un cerc în jurul bradului și îl cântă din nou (spunând că îl cântă de amiază).

După terminarea slujbei de înmormântare când întreg cortegiu funerar pleacă spre cimitir grupul de femei pleacă în fata oamenilor și al sicriului, bradul în urma lor dus pe umeri de cei doi bărbați , cântând cântecul până la cimitir acolo unde este groapa pentru a fi îngropat cel mort.

La sfârșit bradul este ridicat sus și înfipt la căpătâiul mortului alături de un stâlp sau de cruce, rămânând astfel să amintească celor rămași că cel dispărut a murit prea devreme.

După ce a fost ridicat femeile din grup se strâng iarăși în jurul bradului și cânta cântecul baticului care este pus în brad :

„Cișcineu rotat,/ Greu de te-o dat/ Rău te-o blestemat,/ Să nu stai împăturat/ Numai-n vârf de brad,/ Ploaia să te ploaie,/ Vântul să te bată,/ Soarele să te ardă,/ Să nu stai în ladă".

În satele din comuna noastră, este obiceiul ca grupul de femei care au cântat bradul să meargă încă trei dimineți la rând la mormânt și să îl cânte.

(Fotografiile aparțin autoarei).